

ἐκνικήσεως ἐπὶ τῷ μέρει μου, ἢ τῷ τοῦ Πέτρου, καὶ εἰ διηρέθη εἰς δῆλα κλίματα.

Καὶ περὶ τοῦ, ἐὰν δωρήσῃται τι τῷ δούλῳ πρὸ παραδόσεως ὁ πρῶτης, πῶς δίδωσιν αὐτὸ τῷ ἀγοραστῇ, καὶ τὰς προσπορισθείσας κληρονομίας, καὶ τὰ ληγγάτα, εἰ μὴ περὶ τούτων ἔδοξεν ὑπερθεῖναι τὴν παράδοσιν.

1) * Καὶ^ο) ὅτι ἡ κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ ἀγωγή ἀρμόζει τῷ πρῶτῃ, μεθοδεύουσα τὸ συμφωνηθῆναι τιμήμα, καὶ τοὺς μετὰ τὴν παράδοσιν τόκους.

2) Καὶ^ρ) ὅτι ἡ ἐξ βένδιτο ἀγωγή ἀρμόζει τῷ πρῶτῃ κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ, εἰς ἀπαίτησιν τῶν ὀφειλόντων αὐτῷ δοθῆναι, τυχὸν τιμήματος καὶ τῶν μετὰ τὴν παράδοσιν τόκων,

Καὶ^σ) τῶν περὶ τὸ πρῶγμα δαπανηθέντων, τυχὸν εἰς τὴν ἀνόρθωσιν τοῦ οἴκου, ἢ δούλου νοσοῦντος ἐπιμέλειαν ἢ ἐπιστήμην, καὶ τὰ λοιπά.

* Κἄν^τ) κατὰ παράκλησιν παρεδόθη· μόνον γὰρ ζητοῦμεν, εἰ εὐχέρειαν ἔσχεν ὁ ἀγοραστής, λαβεῖν τοὺς καρπούς, οὓς λαμβάνει ὁ πρῶτης.

* Καὶ^ς) τὰ περὶ τὸ πρῶγμα δαπανηθέντα, τυχὸν εἰς ἀνόρθωσιν οἴκου, ἢ ἐπιμέλειαν οἴκετον νοσοῦντος, ἢ ἐπιστήμην, ἅτινα πιθανὸν ἦν βούλεσθαι τὸν ἀγοραστήν δαπανηθῆναι· καὶ τὰ εἰς ταφήν τοῦ τελευτήσαντος δούλου ἄνευ ῥαθυμίας τοῦ πρῶτου.

* Καὶ^τ) ἐὰν συνέδοξεν ἐν τῷ πιπράσκειν, ὑπεύθυνον δοθῆναι παρὰ τοῦ ἀγοραστοῦ εὐπορώτερον.

1) * Ἡ^υ) συμφωνήθη, ὥστε τοῦ ἀγοραστοῦ πλείονος τὸ πρῶγμα πωλούντος, παρασχεῖν τῷ πρῶτῃ τοῦ περιτοῦ μοῖραν· κἄν ὁ κληρονόμος τοῦ ἀγοραστοῦ πλείονος πωλήσῃ.

2) Καὶ^ν) εἰ συμφωνήθη, ὥστε τοῦ ἀγοραστοῦ πλείονος τὸ πρῶγμα πωλοῦντος, παρασχεῖν τῷ πρῶτῃ τοῦ περιτοῦ μοῖραν.

Καὶ^ω) περὶ τοῦ, ἐὰν κατὰ ἐντολήν μου πωλήσῃς πρῶμά μου, καὶ ἀσφαλίσῃ.

* Ἐὰν^ς) συμφωνήθη, δοῦναι τὸν ἀγοραστήν τὸ διπλοῦν, εἰ μὴ ἐντὸς προθεσμίας καταβάλλῃ^γ) τὸ τίμημα, τὸ ὑπὲρ τὸν νόμιμον τόκον οὐκ ἔρροται.

Καὶ^ζ) περὶ τοῦ, ἐὰν συμπαιζόντος τοῦ προκουράτωρός μου ἀγοράσῃς πρῶμά μου, ἐνάγεις μοι εἰς τὸ ἐμμεῖναι τῇ πράσει, ἢ ἀναχωρῆσαι αὐτῆς.

Τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τοῦ νέον περιγράφοντος.

Καὶ περὶ τοῦ, εἰ τις παρὰ ἀνήβον ἀγοράσῃ χωρὶς ἀθθεντίας τοῦ ἐπιτρόπου, αὐτὸς μόνος, οὐ μὴν ὁ ἀνηβος ἐνέχεται.

Καὶ περὶ τοῦ, ἐὰν ὁ πρῶτης ὑπέξελθῃ οἴκησιν, ἐφ' ᾧ νέμεσθαι πρὸς τινα χρόνον τὸν μισθωτὸν ἔνοικον, καὶ εἰ βλῆσκει τὸν οἶκον ὁ μισθωτός.

1) * Τοῦ^α) προθέντος ἢ ληγατευθέντος οἴκου ἐστίν, ἅτινα ἢ ὡς μέρος αὐτοῦ ἐστίν, ἢ δι' αὐτὸν γέγονεν.

2) Καὶ^β) ποῖά εἰσι τοῦ προθέντος ἢ ληγατευθέντος οἴκου.

tis meae vel Petri nomine, et si certis regionibus fundus divisus sit.

Et de eo, si venditor servo aliquid ante traditionem donaverit, quomodo id emtori praestet, et D. XIX. 1. hereditates per servum acquisitas, et legata, nisi eorum causa placuerit, ut traditio differretur.

Item adversus emtorem actio venditori competit, §. 19. 20. qua pretium, de quo convenit, et usurae post traditionem petuntur.

Ex vendito actio venditori adversus emtorem competit, ad consequenda ea, quae praestari ei oportet, puta pretium et usuras post traditionem,

Et sumtus in rem erogatos, forte in aedes reficiendas, vel morbum servi sanandum, vel servum erudiendum et cetera. §. 22.

Tametsi precario res tradita sit: hoc enim solum spectamus, an facultatem habuerit emtor fructus percipiendi, quos venditor percipit. §. 21.

Item ad consequendos sumtus, qui in re facti sunt, puta in aedibus instaurandis, vel in aegri servicurationem, vel in disciplinam, quos verisimile erat etiam emtorem velle impendi: et in funus servi sine culpa venditoris mortui. §. 22.

Item si convenerit, cum res veniret, ut reus ab emtore locupletior detur. §. 23.

Vel si convenerit, ut si plures emtor rem venderet, eius, quod amplius numeratum esset, partem venditori praestaret: etiamsi vel heres emtoris rem pluris vendiderit. §. 24.

Et si convenerit, ut si plures emtor rem venderet, eius, quod amplius numeratum esset, partem venditori praestaret.

Et de eo, si mandatu meo rem meam vendideris, et caveris. §. 25.

Si convenerit, ut duplum praestaret emtor, nisi ad diem certum pretium solvisset, quod usuram legitimam excedit, non valet. §. 26.

Item si colludente procuratore meo rem meam emeris, ages mecum, ut stetur venditioni, aut ab ea discedatur. §. 27.

Idem obtinet et in eo, qui minorem circumscript. §. 28.

Item si quis a pupillo sine auctoritate tutoris emerit, ipse solus, nec vero pupillus obligatur. §. 29.

Et de eo, si venditor habitationem exceperit, ut inquilino ad certum tempus habitare liceat, et inquilinus aedificio damnum dederit. §. 30.

Aedium distractarum vel legatarum ea sunt, quae quasi pars earum sunt, vel propter ipsas facta sunt. §. 31.

Et quatenam sint aedium distractarum vel legatarum.

ο) E Syn. p. 200. habet Fabr. T. II. p. 390. ρ) E Tipucito. σ) E Tipucito. τ) E Syn. p. 200. habet Fabr. T. II. p. 390. θ) E Syn. p. 200. habet Fabr. T. II. p. 390. ι) E Syn. p. 200. habet Fabr. T. II. p. 390. κ) E Syn. I. I. habet Fabr. I. I. λ) E Tipucito. μ) E Tipucito. ν) E Syn. p. 200. habet Fabr. T. II. p. 391. Eadem habet Harm. III. 3. 41. et Tipucitus, qui incipit: καὶ ὅτι ἐὰν συμφωνήσῃ κ. τ. λ. ο) Harm. et Tip. καταβάλλει. π) E Tipucito §. 27 — 30. exhibentur. α) E Syn. p. 200. habet Fabr. T. II. p. 391. β) E Tipucito.

- L. 14. *ιδ'.* * (Ως^c) τοῦ φρέατος σκέπασμα.
D. XIX. 1.
L. 15. *ιέ'.* * Καὶ^d) αἱ δεξαμεναί, καὶ οἱ λουτήρες, καὶ οἱ
D. eod. ἠνωμένοι τοῖς ἀναβρύτοις σωλήνες, εἰ καὶ πόρρω τῆς
οἰκίας ἐκτείνονται, καὶ οἱ κανάλιοι. οἱ δὲ ἐν ταῖς πισκί-
ναις ἰχθύες οὐκ εἰσὶ τοῦ οἴκου ἢ τοῦ ἀγροῦ.
- L. 16. *ις'.* * (Ωςπερ^e) μηδὲ τὰ λοιπὰ ζῶα.
D. eod.
L. 17. *ιζ'.* * Καὶ^f) ὅτι οὐδὲν ἐστὶ τοῦ ἀγροῦ, ὃ μὴ ἠνωταί
D. eod. τῇ γῆ. πολλὰ δὲ ἐστὶ τοῦ οἴκου μὴ ἠνωμένα αὐτῶ·
οἶον μοχλοί, κλιῖς, κλειῖθρα. εἰσὶ τινὰ κατορωρηγμένα,
καὶ ἕμωσ οὐκ εἰσὶ τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ ἐποικίου^g). ὡς τὰ
οἰνηρὰ σκευὴ καὶ ὁ μάδης. ταῦτα γὰρ τῆς ἐξοπλισεώς
ἐστὶ.
- §. 1. * Καὶ^h) ὁ οἶνος, καὶ οἱ ληφθέντες καρποὶ οὐκ εἰσὶ
τοῦ ἐποικίου.
- §. 2. Καὶⁱ) περὶ ἀγροῦ προθέντος ἢ ληγατευθέντος,
ποῖα δοκεῖ πωληθῆναι ἢ ληγατευθῆναι ἐν αὐτῶ ὄντα,
ὡς ἡ φυλλὰς καὶ ἡ κόπρος, οὐ μὴν τὰ ξύλα.
- §. 3—5. Καὶ ποῖα εἰσὶ τοῦ οἴκου ἢ μί.
§. 6. Τὰ δὲ ἀποσπασθέντα εἰ μὴ ῥητῶς ἐπράθη, ἔχει
ὁ πρῶτος ἀγωγὴν εἰς τὸ λαμβάνειν ταῦτα, οἶον ψάμ-
μον, κριτάριον ἢ τοῦ γύψου, καὶ τὰ τιμηθέντα δένδρα,
καὶ τὰ κάρβωνα.
- §. 7. Καὶ περὶ τῶν χάριν διηνεκοῦς αἰτίας ἐν τοῖς οἴκοις
ὄντων, καὶ οὐ προσκαίρου, πῶς εἰσὶ τοῦ οἴκου, ὡς οἱ
σωλήνες, οἱ διὰ τὸ διηνεκὲς εἶναι τεθέντες.
- §. 8—11. Καὶ οἱ μόλιβοι, καὶ τὰ λοιπὰ, ἃ καὶ ἀνάγνωθι·
καὶ τὰ συνεχόμενα τῇ γῆ, εἰ κεκόλληται. καὶ ποῖα
οὐκ εἰσὶ τοῦ οἴκου.
ὁ μάδης] Ξύλον^k) πιεζόν καὶ θλίβον τὰς σταφυλὰς·
ξύλον μέγιστον ἐπιτιθέμενον ταῖς εἰλαῖς καὶ ταῖς σταφυλαῖς,
εἰς τὸ ἐπιέζεσθαι τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον. [Sch. b. Fabr. II.
395.]
- L. 18. *ιθ'.* Καὶ^l) περὶ σόρων, πότε δοκοῦσιν εἶναι τοῦ
D. eod. οἴκου· φησὶ γάρ, ἐὰν οἱ πόδες αὐτῶν εἰσὶ κατορωρη-
γμένοι τῇ γῆ· εἰ δὲ ὑπὲρ τὴν γῆν εἰσὶ, ἐν τοῖς ἀπο-
σπωμένοις καὶ τεμνομένοις εἰσὶν.
- §. 1. Ὡςπερ καὶ αἱ διὰ τὸν οἶκον εὐτρεπισθεῖσαι κέραμοι
καὶ μηπω τεθεῖσαι, οὐ μὴν αἱ ἀγαιρεθεῖσαι πρὸς τὸ
πάλιν ἀποτεθῆναι.
- L. 19. 20. *ια'.* κ'. Καὶ ὅτι τῇ ὀνομασίᾳ τῆς πράσεως καὶ τῆς
D. eod. ἀγορασίας, καὶ τῆς μισθώσεως καὶ ἐκμισθώσεως ἀνα-
μιξ κεκρήμεθα.
- L. 21. *ιβ'.* Καὶ περὶ τοῦ, ἐὰν ἡ δούλη, ἧς ὁ τοκετὸς
D. eod. ἐπράθη, στείρα ἦν, ἢ ὑπὲρ τὰ ν'. ἔτη, καὶ τοῦτο
ἀγνοήσῃ ὁ ἀγοραστής.
- §. 1. Καὶ περὶ τοῦ, ἐὰν εἰδὼς ὁ πρῶτος μὴ εἴπῃ περὶ
τῶν δημοσίων, ἢ ἠγνόησεν.
- §. 2. Καὶ περὶ τοῦ, ἐὰν περὶ τὸ πιπρασκόμενον σῶμα
συναίνῃμεν, περὶ δὲ τὴν ποιότητα διχονοῶμεν.
- §. 3. Καὶ τί δίδωσιν ὁ πρῶτος ἐμποδίσας τὴν παράδο-
σιν· φησὶ γάρ, δίδόναι αὐτὸν τὸ διαφέρον. καὶ πῶς
ἐνταῦθα θεματίζει τὰ διαφέρον. καὶ περὶ τοῦ, ἐὰν μὴ
παραδοθέντος τοῦ σίτου, οἱ δούλοι τοῦ ἀγοραστοῦ
λημῶ διαφθαρώσι, πῶς λαμβάνει τὴν τιμὴν τοῦ σίτου,
καὶ οὐ τῶν δούλων.

XIV. Veluti operculum putei.

XV. Et lacus, et labra, et iunctae salientibus fistulae, quamvis longe ab aedificio porrigantur, et canales. Pisces autem, qui sunt in piscinis, non sunt aedium vel fundi.

XVI. Sicuti neque animalia cetera.

XVII. Item fundi nihil est, nisi quod terrae affixum est. Aedium vero multa sunt, quae non sunt eis affixa: puta serae, claves, claustra. Quaedam defossa sunt, nec tamen fundi sunt, aut villae: veluti vasa vinaria, et torcular¹⁾. Nam haec instrumenti sunt.

Et vinum, et fructus percepti non sunt villae.

Et fundo distracto vel legato quaenam in eo constituta distracta vel legata esse videantur, veluti stramentum et sterquilinum, nec vero ligna.

Et quaenam aedium sint, vel non sint.

Si ruta caesa non nominatim distracta fuerint, venditor ad consequendum ea habet actionem, puta arenam, cretam, gypsum, et arbores caesas, et carbones.

Et quomodo ea, quae perpetui usus causa in aedificiis sunt, non usus temporalis causa, aedificii sint, ut fistulae, ut perpetuo ibi sint, positae.

Et castella plumbea, et reliqua, quae et legas: et quae terra continentur, si affixa sunt. Et quae aedium non sint.

1) torcular] Torcular lignum est, quo premuntur et torquentur uvae: lignum maximum, quod olearium fructibus et uvis imponitur, ut oleum et vinum exprimatur.

XVIII. Et de granariis, quando aedium esse videantur: dicitur enim, si stipites eorum in terra defossi sunt: quodsi supra terram sunt, ad ruta caesa pertinent.

Quemadmodum et tegulae aedificii causa paratae needum impositae, nec vero quae detractae sunt, ut denuo reponerentur.

XIX. XX. Nomine emtionis et venditionis, locationis et conductionis promiscue utimur.

XXI. Et de eo, si ancilla, cuius partus venditus est, sterilis sit, vel maior annis quinquaginta, idque emtor ignoraverit.

Et de eo, si venditor non dicat de tributo sciens, aut id ignoraverit.

Et de eo, si in corpore vendendo consentiamus, de qualitate autem dissentiamus.

Et quid praestet venditor, qui traditionem impedit: dicitur enim, ab eo id, quod interest, praestari. Et quomodo hoc loco id, quod interest, aestimetur. Et de eo, si frumento non tradito, servi emtoris fame perierint, quomodo emtor pretium frumentum, non servorum consequatur.

c) E Syn. p. 200. habet Fabr. T. II. p. 391. d) E Syn. I. I. habet Fabr. I. I. e) E Syn. I. I. habet Fabr. I. I. f) E Syn. I. I. habet Fabr. I. I. g) In marg. Syn. I. I. additur: ἐποικίον ἐστὶν ἢ ἐν τῷ ἀγρῷ οἰκία. h) E Syn. p. 200. habet Fabr. T. II. p. 391. i) E Tipucito §. 2—11. L. 17. haustae sunt. k) Hoc scholium est e Syn. p. 200. l) E Tipucito L. 18—21. D. h. t. desumptae sunt.

Καὶ ὅτι καλῶς πωλῶ ἀγρόν, ἐπὶ τῷ εἶναι ἐμοὶ μεμισθωμένον· λογίζεται γὰρ τοῦτο εἰς μέρος τοῦ τιμήματος.

Εἰ δὲ συμφωνήσῃ ὁ πρῶτος, αὐτῷ μόνῳ πωλήσῃ τὸν ἀγοραστήν, ὅπερ ἠγόρασεν, καὶ προαθῆ ἄλλῳ, χῶρα τῇ κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ ἀγωγῇ.

Καὶ ὅτι, ἐὰν πωλῶν οἶκον ὑπέξειλον οἰκῆσιν, ἢ ἐτήσια ἰ. νομίματα, ἄδειαν ἔχει ὁ ἀγοραστής, ποτὲ τὰ νομίματα, ποτὲ τὴν οἰκῆσιν διδόναι.

κβ'. 1) * E^m) καὶ μὴ περὶ τὸ μέτρον, ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν ποιότητα ψεύσεται ὁ πρῶτος, ἐνέχεται. τυχὸν γὰρ ὁ ζευγῶν ἐργασίας οὔσης, εἶπεν, ἐξ αὐτῶν ἄμπλωνά εἶναι ν'. ζευγῶν ἐργασίας, μὴ οὔσης τοσαύτης.

2) Καὶ^ν) εἰ μὴ περὶ τὴν ποιότητα, ἀλλὰ περὶ τὸ μέτρον ψεύσεται ὁ πρῶτος.

κγ'. 1) * O^{ti}) καὶ πωλήσας δοῦλον μετὰ τοῦ πεκουλίου, ἐλευθερώσω αὐτόν, ἐνέχομαι καὶ ἐπὶ τοῖς ἐπικτηθεῖσι τῷ ἐλευθερωθέντι· εἴγε μὴ ἐλευθερωθέντος αὐτοῦ προσεπορίζοντο τῷ ἀγοραστῇ. ἀσφαλίζομαι δέ, ὡς εἴ τι λάβω ἐκ τῆς τοῦ ἀπελευθέρου κληρονομίας, ἀποκαθίστημι τῷ ἀγοραστῇ.

2) Καὶ^ρ) περὶ τοῦ, ἐὰν πωλήσας δοῦλον μετὰ τοῦ πεκουλίου αὐτοῦ, ἐλευθερώσω αὐτόν, εἰς τί ἐνέχομαι. ἀνάγνωθε διαστίξεις.

κδ'. Καὶ^θ) περὶ τοῦ, ἐὰν ἀγοράσω τὸν δοῦλόν σου παρὰ κλέπτου καλῆ πίστι, καὶ αὐτὸς ἀγοράσῃ δοῦλον ἀπὸ τοῦ ἀρμόζοντός σοι πεκουλίου, καὶ παραδοθῆ μοι.

Καὶ τότε ἐνέχεται ὁ ἐγγυητής τοῦ πωλοῦντος δοῦλον, καὶ ὁ δεσπότης αὐτοῦ ἄχρι τοῦ πεκουλίου.

κε'. 1) Καὶ^ρ) περὶ τοῦ ἀγοράσαντος τὴν ἐν ἀμπλοῖς σταφυλῆν, καὶ κωλυμένου λαβεῖν ταύτην, καὶ εἰ μετὰ τὸ παραδοθῆναι κωλύεται πατήσαι, ἢ τὸν μούστον λαβεῖν, ποίας ἀγωγὰς ἔχει.

2) Πᾶς^ς) κωλυόμενος, ὡς βούλεται, χρᾶσθαι τοῖς ἰδοῖς, ἔχει τὴν περὶ ἕβρεως ἀγωγὴν.

κς'. Καὶ^τ) περὶ τοῦ εἰπόντος ἐν τῇ πράσει, ἔχειν ὁ πῖθον ἐν τῷ ἀγρῷ, καὶ προστίθεσθαι αὐτοῦς ἐν τῇ πράσει, πῶς χρεωστῆ αὐτούς, κἂν μηδὲν εἴχεν ἐκεῖ.

κζ'. Καὶ πᾶσαν τὴν προσθήκην δλόκληρον καὶ ὄγιᾶ παραδίδωσιν ὁ πρῶτος ἐπὶ τῶν πῖθων.

κη'. Καὶ περὶ τοῦ, ἐὰν ὁ ἀγοραστής συμφωνήσῃ τι ποιεῖν, καὶ ὁμολογήσῃ ποινήν ἐκ τοῦ μὴ ποιῆσαι, καὶ ἐναγθεῖς περὶ τῆς ποινῆς δώσει, ὅσον ἐστὶν ἡ ποινή, μετὰ δὲ ταῦτα ἐναγόμενος περὶ τῶν συμφώνων ἀγωγῇ πῶς ἔχει παραγραφῆν. εἰ δὲ πρῶτον διὰ τῆς περὶ τῶν συμφώνων ἀγωγῆς ἡ ποινή ἀπαιτηθῆ, ἀναιρεῖται τῷ αὐτῷ δικαίῳ ἢ περὶ αὐτῆς τῆς ποινῆς ἀγωγῇ, εἰ μὴ τι πλέον τῷ πρῶτῳ διαφέρει.

κθ'. 1) * E^{an}) ἐν ἀγνοία παρὰ τοῦ κληρονόμου ἀγοράσω τὸ ληγατευθῆν μοι ὑπὸ αἵρεσιν, διὰ τῆς κατὰ τοῦ πρώτου ἀγωγῆς τὴν τιμὴν λαμβάνω.

2) Καὶ^ν) περὶ τοῦ, ἐὰν ἐν ἀγνοία ἀγοράσω παρὰ τοῦ κληρονόμου τὸ ληγατευθῆν μοι ὑπὸ αἵρεσιν.

λ'. 1) * E^{an}) δοῦλον μετὰ τοῦ πεκουλίου πωλήσω σοι, καὶ πρὸ παραδόσεως κλέψῃ τι παρ' ἐμοῦ,

Item recte vendo fundum, ea lege, ut con- L. 21. §. 4.
ctum eum habeam: hoc enim in partem pretii im- D. XIX. 1.
putatur.

Quodsi venditor pactus sit, ut ipsi soli emtor §. 5.
venderet, quod emit, idque alii venditum sit, locus
est actioni venditi adversus emtorem.

Item si cum aedes venderem, habitationem vel §. 6.
decem annua excepti, in arbitrio emtoris est, modo
nummos, modo habitationem praestare.

XXII. Etsi non in modo, sed in qualitate ven- L. 22.
ditor mentitus sit, tenetur. Nam forte cum centum D. eod.
essent iugera, inter ea vineam quinquaginta iugerum
dixit, cum tanta non sit.

Et de eo, si non in qualitate, sed in modo
vendedor mentitus sit.

XXIII. Si servum, quem cum peculio vendidi, L. 23.
manumisero, teneor et eorum nomine, quae postea D. eod.
manumissus acquisivit: siquidem ea acquisiturus fuis-
set emtor, si manumissus non esset. Caveo autem,
si quid ex hereditate liberti consecutus fuero, me id
emtori restitutum.

Et ad quid teneor, si servum, quem cum pecu-
lio vendidi, manumisero. Lege distinctiones.

XXIV. Et de eo, si servum tuum bona fide a L. 24. §. 1.
fure emerim, et is servum ex peculio ad te perti- D. eod.
nente comparaverit, qui mihi traditus est.

Et quando fideiussor servi vendentis teneatur, §. 2.
et dominus eius peculio tenus.

XXV. Et quas actiones habeat is, qui uvam in L. 25.
vitibus emit, eamque legere prohibetur, vel qui post D. eod.
traditionem prohibetur uvam calcare, vel mustum per-
cipere.

Quicumque prohibetur, quominus rebus suis utatur,
uti velit, iniuriarum actionem habet.

XXVI. Et quomodo ille, qui, cum venderet, dixit, L. 26.
se dolia centum habere in fundo, eaque in venditione D. eod.
accessura, ea debeat, licet nihil ibi habuerit.

XXVII. Omnem accessionem integram et sanam L. 27.
vendedor tradere debet, veluti in doliis. D. eod.

XXVIII. Et de eo, si emtor aliquid se facturum L. 28.
pollicitus, poenam, si non fecisset, promiserit, eius- D. eod.
que nomine conventus tantum praestiterit, quanti
poena est, postea autem actione ex stipulatu conveniatur,
quomodo exceptionem habeat. Si vero prius
actione ex stipulatu poena petita fuerit, actio ex
vendito de poena ipso iure tollitur, nisi quid amplius
vendedoris intersit.

XXIX. Si ab herede ignorans rem mihi sub con- L. 29.
ditione legatam emero, actione ex emto adversus ven- D. eod.
ditorem pretium consequor.

Et de eo, si ab herede ignorans rem mihi sub
conditione legatam emero.

XXX. Si servum cum peculio tibi vendam, is- L. 30. pr.
que ante traditionem furtum mihi fecerit, ipso iure D. eod.

m) E Syn. p. 200. habet Fabr. T. II. p. 391. n) E Tipucito. o) E Syn. p. 200. habet Fabr. T. II. p. 391. sq.
p) E Tipucito. q) E Tipucito l. 24. D. h. t. hausta est. r) E Tipucito. s) E Schol. a. ad Basil. LX. 21. cap. 24.
apud Fabr. T. VII. p. 495. ubi post verba in textu reposita additur: καὶ ζῆται βιβ. ιθ'. τιν. η'. κεφ. κέ. t) E Tipucito
l. 26 — 28. D. h. t. desumptae sunt. u) E Syn. p. 201. habet Fabr. T. II. p. 392. v) E Tipucito. w) E Syn. p. 201. habet
Fabr. T. II. p. 392. Lege μετὰ τὸ παραδοθῆναι τὸν δοῦλον.

ιδίῳ δικαίῳ μειῦται τὸ πεκούλιον. εἰ δὲ καὶ δεδωκὸς ἔτυχόν σοι τὸ πεκούλιον, ἀναλαμβάνω. εἰ δὲ μετὰ τὸ παραδοθῆναι τοῦ δούλου ἢ κλοπῇ γέγονεν, οὐκ ἔχω κατὰ σοῦ, εἰ μὴ εἰς ὃ τὸ πεκούλιον ἐκ τῆς κλοπῆς ἠῤῥήθη. εἰ μὲντοι τοὺς νούμμους ἀγνοῶν κλοπιμαίους, ἀφέλῃς αὐτοὺς ὡς πεκουλιάρχους καὶ δαπανήσεις, ἐνέχη μοι.

2) Καὶ*) περὶ τοῦ, ἐὰν δοῦλον μετὰ τοῦ πεκούλιου πωλήσω σοι, καὶ πρὸ παραδόσεως κλέψῃ τι παρ' ἐμοῦ, καὶ εἰ μετὰ τὸ παραδοθῆναι τὸν δοῦλον ἢ κλοπῇ γέγονε, καὶ εἰ τὸ χρυσίον ἀγνοῶν κλοπιμαίον εἶναι, λάβῃς αὐτὸ ὡς πεκουλιάρχιον, καὶ δαπανήσεις, ἐνέχη μοι.

L. 30. §. 1. 1) * Καὶ^{γ)} ὅτι ὁ ἐν εἰδήσει τῷ ἀγνοοῦντι πιπράσκων ἀλλότριον, καὶ πρὸ ἐκνικήσεως ἐνάγεται τῇ περὶ τῆς πράσεως ἀγωγῇ, εἰς ὃ διαφέρει τῷ ἀγοραστῇ, αὐτοῦ εἶναι τὸ πρᾶγμα* καὶ μάλιστα, εἰ βούλεται ὁ ἀγοραστής ἐλευθερώσαι ἢ ἐνεχυρώσαι τὸ ἀγορασθέν. ὁ δὲ μὴ ἐν εἰδήσει πωλῶν ἀλλότριον, οὐκ ἐνέχεται ἐπὶ τῷ ποιῆσαι δεσπότην τὸν ἀγοραστήν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ἐξεῖναι αὐτὸ ἔχειν.

2) Καὶ^{z)} περὶ τοῦ ἐν εἰδήσει πιπράσκοντος τῷ ἀγνοοῦντι ἀλλότριον, πῶς καὶ πρὸ ἐκνικήσεως ἐνέχεται, καὶ ἐφ' οἷς οὐκ ἐνέχεται ὁ μὴ ἐν εἰδήσει πωλῶν τὸ ἀλλότριον.

L. 31. pr. λα'. Καὶ*) περὶ τοῦ, ἐὰν ἀπὸ τοῦ πρώτου βιαίως ἀφαιρεθῇ ὁ πρᾶξις δοῦλος, πῶς μόνος ἐκχωρεῖ κινδύνῳ αὐτοῦ τὰς ἀγωγὰς.

§. 2. Καὶ περὶ τοῦ, ὅτι δύο ἀγορασάντων, εἴτε ἀπὸ ἐνός, εἴτε ἀπὸ διαφόρων μὴ δεσποζόντων καλῇ πίστει ἀγοράσουσιν, ἐπικρατέστερός ἐστιν ὁ πρῶτος παραλαμβάνων* εἰ δὲ ὁ εἰς ἀπὸ δεσπότην ἀγοράσει, προτιμάται.

L. 32. λαβ'. Καὶ περὶ τοῦ, ἐὰν ὁ πρῶτος περιγράφῃ τὸν ἀγοραστήν ἐν τῷ σταθμῷ, ἢ ὁ ἀγοραστής τὸν πρῶτον.

L. 33. λαγ'. Καὶ περὶ τοῦ, ἐὰν ἐνὶ τιμῆματι πολλὰ πρᾶγματα πρᾶθῇ, καὶ ἐκνικηθῇ πάντα ἢ τινά, ἢ τὰ τιμήματα τῶν μὴ ἐκνικηθέντων ἀφαιρεθῇ.

L. 34. λαδ'. Καὶ ἐὰν ἐν τῇ ποιότητι τῆς γῆς γένηται περιγραφή.

L. 35. λαε'. Καὶ ὅτι ἀγρὸν ὡς ἐλεύθερον ἠγόρασα, καὶ ἐναχθεὶς τῇ περὶ παρόδου καὶ ἐλασίας ἀγωγῇ ἢ παραγωγῆς ἠττήθην* ποία ἀγωγή χώραν ἔχει ἐπὶ τοῖς συμφώνοις.

L. 36. λας'. Καὶ ὅτι ὁ πρῶτος πρὸ παραδόσεως μὴ ἐπερωτῶν τὴν περὶ μελλούσης ζημίας ἀγωγήν, ἐνέχεται τῇ περὶ τῆς πράσεως ἀγωγῇ* χρεωστέ γὰρ φυλακὴν καὶ ἐπιμέλειαν.

L. 37. λαζ'.^{b)} Δόλος ἑτέρου τὸν καλῇ πίστει ἀγοράσαντα^{c)} οὐ βλάπτει* ὁ δὲ τοῦ πρώτου δόλος οὐκ ὠφελεῖ αὐτόν.

L. 38. pr. λαγ'. 1) * Πωλῶν^{d)} δοῦλον εἶπον, αὐτὸν ἔχειν πεκούλιον δέκα νομισμάτων. εἰ μὲν ἥττον ἐστίν, ἀναπληρῶ τὰ δέκα νομισμάτα* εἰ δὲ πλέον ἔχει, τὸ πᾶν ὁ ἀγοραστής λαμβάνει, εἰ μὴ ἔδοξε, μόνον τῶν δέκα λαβεῖν αὐτόν.

2) Καὶ^{e)} περὶ τοῦ, εἰ πωλῶν δοῦλον εἶπον, ἔχειν αὐτὸν πεκούλιον δέκα νομισμάτων, καὶ εὐρεθῇ πλέον ἔχων, ἢ ἥττον.

peculium minuitur. Quodsi forte iam peculium tibi tradiderim, id recipio. Sin post traditionem servi furtum acciderit, actionem adversus te non habeo, nisi eatenus, quatenus peculium furto auctum est. Quodsi tu nummos istos ignorans furtivos esse, quasi peculiare ademeris et consumseris, mihi teneris.

Et de eo, si servum cum peculio tibi vendiderim, isque ante traditionem furtum mihi fecerit, et si post servi traditionem furtum factum sit, et si pecuniam ignorans furtivam esse, quasi peculiarem ademeris et consumseris, mihi teneris.

Qui sciens ignoranti rem alienam vendit, etiam priusquam evincatur, ex emto convenitur in id, quanti emtoris interest, rem eius esse factam: maxime, si velit emtor manumittere, vel pignorare, quod emit. Qui vero ignorans rem alienam vendit, non tenetur, ut emtorem dominum faciat, sed ut ei habere liceat.

Et quomodo is, qui sciens ignoranti rem alienam vendit, etiam antequam evincatur, teneatur, et quorum nomine non teneatur is, qui ignorans rem alienam vendit.

XXXI. Et de eo, si venditori servus venditus vi ademptus fuerit, quomodo actiones solas periculo emtoris cedat.

Ex duobus emtoribus, sive ab eodem, sive a diversis non dominis emerint, potior est is, qui prior rem apprehendit: si vero alter a domino emerit, praefertur.

XXXII. Et de eo, si venditor emtorem circa pondus circumscripserit, vel emtor venditorem.

XXXIII. Et de eo, si uno pretio plures res venditae fuerint, et omnes vel quaedam evictae sint, vel pretia rerum non evictarum adempta fuerint.

XXXIV. Et de eo, si in qualitate terrae circumscriptio facta sit.

XXXV. Fundum pro libero emi, et interdicto de itinere actuque victus sum: quanam actio locum habeat.

XXXVI. Venditor, qui ante traditionem damni infecti stipulationem non interponit, actione ex emto tenetur: praestat enim custodiam et diligentiam.

XXXVII. Dolus alterius bonae fidei emtori non nocet: dolus autem venditoris ei non prodest.

XXXVIII. Cum servum venderem, dixi, eum habere peculium decem aureorum. Si minus est, decem aureos repleo: si plus habet, totum emtor accipit, nisi convenerit, ut decem duntaxat acciperet.

Et de eo, si cum servum venderem, dixero, eum peculium habere decem aureorum, et plus vel minus habere deprehendatur.

*) E Tipucito. γ) E Syn. p. 201. habet Fabr. T. II. p. 392. z) E Tipucito. a) L. 31 — 36. D. h. t. e Tipucito exhibentur. b) L. 37. extat apud Harm. III. 3. 44. et Tip. qui incipit καὶ ὅτι κ. τ. λ. c) Tip. ἀγοραστήν. d) E Syn. p. 201. habet Fabr. T. II. p. 393. e) Hoc et §. 1. 2. e Tipucito exhibui.

Καὶ ὅτι ὁ ἀγοραστὴς ἐμποδίσας τῇ παραδόσει τοῦ δούλου ἐπιγινώσκει τὰς τροφὰς αὐτοῦ.

Καὶ ποῖά εἰσι μέρος τοῦ οἴκου, ὡς οἱ ἀπὸ καστέλλου ὕδωρ ὑπὸ γῆν εἰς τὸν οἶκον εἰσάγοντες σωλήνες, καὶ τὰ ὀφραμμένα καὶ ἐγκεκλεισμένα τοῖς τοίχοις.

λα'. Καὶ περὶ τοῦ, ἐὰν πωλῶν ἀγρὸν οὕτως εἴπον· εἴ τι ἐντὸς τῶν ὅρων νέμομαι, τοῦτο πέπραται· ἢ οὕτως· ἐὰν τισὶ δουλείαι κεχρεώσθηται, κεχρεωστήσθωσαν· ἐὰν εἰδῶς, τινὰς ἔχειν μέρος τοῦ ἀγροῦ, ἢ δουλείας ἐπ' αὐτῷ, γενικῶς ἐπὶ περιγραφῇ τοῦ ἀγοραστοῦ ὑπεξέειλον, ἐνέχομαι τῇ περὶ τῆς πράσεως ἀγωγῇ.

μβ'. Καὶ εἰ ἀγοράσω πεφυτευμένα δένδρα, κόψει αὐτὰ ὁ πρῶτος καὶ πωλήσει, ποῖαν ἀγωγὴν ἔχω.

μα'. Καὶ περὶ πρῶτου μὴ φανεροῦντος τὸ τέλος τοῦ ὕδατος.

μβ'. Καὶ περὶ τοῦ, ἐὰν ἔχων ἀγροὺς δύο, εἶπω αὐτοὺς ἀνὰ ἑκάτον ζευγῶν γῆν ἔχειν, καὶ πωλήσω αὐτοὺς ἐνὶ τιμῆματι, καὶ εὐρεθῇ ὁ εἰς ἔχων ρ. δέκα, καὶ ὁ ἄλλος ἐνενηκόντα ζευγῶν γῆν· ἢ ἕνα πωλῶν ἀγρὸν εἶπω τὸν ἀμπελῶνα πενήκοντα ζευγῶν, καὶ τὸ σπόριον πενήκοντα, καὶ εὐρεθῇ ὁ μὲν ἀμπελῶν ἐξήκοντα, τὸ δὲ σπόριον τεσσαράκοντα· ἢ δύο ὑπὸ ὄρον ἐλευθερίας πωλῶν εἶπω, ὀφείλει αὐτοὺς δοῦναι ἀνὰ δέκα νομίσματα, καὶ εὐρεθῇ ὁ μὲν κελουθεὶς δοῦναι ιε'. ὁ δὲ πέντε· ἐπὶ τούτων πάντων ψηφίζεται ἢ ζημία τῷ κέρδει, καὶ τὸ κατὰ ποσὸν ἢ ποιὸν ἐλλείπον δίδοται τῷ ἀγοραστῇ.

μγ'. Καὶ ὅτι ἐληγατεῦθησάν μοι τρεῖς δούλοι ἐπὶ τῷ ἐλευθερωσάμῳ αὐτοῦς, καὶ τὸ ληγῆτον οὐκ ἠθέλησα καταδέξασθαι· οὐ μέντοι τῆς ἀπειτήσεως ἠλευθέρωσα τὸν κληρονόμον. ὁ κληρονόμος ἐπώλησε τοὺς τρεῖς, μὴ μνημονεύσας τῆς ἐλευθερίας. τὸν ἕνα ἠλευθέρωσεν. καὶ οἱ δύο γρόντες τὰ περὶ αὐτῶν εἰρημένα τῷ διατεμένῳ, ἐνήγαγον τῷ κληρονόμῳ, καὶ κατὰ ψῆφον ἠλευθερώθησαν παρ' αὐτοῦ. καὶ ὁ ἐλευθερωθεὶς οὐ θέλει τὸν ἀγοραστὴν ἔχειν πάτρωνα. τοίνυν τὴν περὶ πράσεως ἀγωγὴν ἔχεις ἐπὶ τῷ παρὰ σοῦ ἐλευθερωθέντι, μεθοδεύουσαν τὸ τίμημα, καὶ τὴν δαπάνην τῆς διδασκαλίας, καὶ πᾶν διαφέρον, εἰ μὴ ἄμετρος ἔστιν ἡ δαπάνη.

μδ'. Οὐ γὰρ ὀφείλει περαιτέρω τοῦ διπλοῦ ζημιοῦσθαι.

με'. Καὶ πότε καὶ πῶς ἀπομειοῦται τὸ τίμημα, τυχὸν ἐὰν παρὰ τῷ ἀγοραστῇ χεῖρων ὁ ἐνικηθεὶς ἐγένετο.

Καὶ εἰ τοὺς προθέντας ἐκδικεῖ τις μὴ εἰς ἐλευθερίαν, ἀλλ' εἰς δουλείαν, πῶς λαμβάνει ὁ ἀγοραστὴς διὰ παραγραφῆς ἀπὸ τοῦ ἐνικῶντος τὰς δαπάνας καὶ τοὺς μισθοὺς· ὥσπερ ὅτε πωλήσω σοι ἔδαφος, καὶ μετὰ τὸ ζῆσαι σε ἐνικῶται. καὶ πῶς, εἰ μὴ νέμεται ὁ ἀγοραστὴς, ἐνέχεται ὁ πρῶτος· ὥσπερ ὅτε εἰδῶς ἀλλότριον πωλήσει.

Καὶ πῶς ἐπιλογὴν ἔχει ὁ παρὰ σοῦ ἐλευθερωθεὶς, ἢ σοῦ, ἢ τοῦ κληρονόμου εἶναι ἀπελεύθερος, καὶ εἰ τὸν κληρονόμον ἐπιλέξεται, ἢ σέ, τί γίνεται.

μς'. Καὶ περὶ τοῦ πωλήσαντος ἀλλότριον καὶ κληρονομήσαντος τοῦ δεσπότου.

μζ'. Καὶ ὅτι λαβὼν ὁ πρῶτος τὰ χορήματα ὠμολόγησε ποιητὴν, εἰ μὴ τὸ πρῶτον ἐμπροθέσμως παράσχη·

Emtor, per quem stetit, quominus servus trade- L. 38. §. 1.
retur, cibaria eius praestat. D. XIX. 1.

Et quaenam pars aedium sint, ut fistulae ex §. 2.
castello aquam sub terra in aedes ducentes, et in-
serta et inclusa muris.

XXXIX. Si, cum fundum venderem, dixi: em- L. 39.
tum tibi esto, quod intra terminos possideo: vel ita: D. eod.
servitutes, si quibusdam debeantur, debebuntur: si
sciens, quosdam habere partes fundi, vel servitutes
in eo, generaliter ad circumscribendum emtorem ex-
cepero, actione ex emto teneor.

XL. Et si arbores stantes emero, easque vendi- L. 40.
tor ceciderit et vendiderit, qualem actionem habeam. D. eod.

XLI. Et de venditore, qui pensitationem pro L. 41.
aquaeductu non manifestat. D. eod.

XLII. Et de eo, si, cum duo fundos haberem, L. 42.
dixero, singulos centum iugera habere, eosque uno D. eod.
pretio vendidero, et alter centum et decem iugera,
alter nonaginta contineat: vel si, cum unum fundum
venderem, dixero, vineam quinquaginta iugerum esse,
segetem quinquaginta, et vinea sexaginta, seges qua-
draginta iugera contineat: vel si, cum duo statu-
liberos venderem, dixero, a singulis decem aureos
dari debere, et alter iussus sit dare quindecim, alter
quinque: in his omnibus damnum cum lucro com-
pensatur, et quod deest emtori, sive quoad quantita-
tem, sive quoad qualitatem, ei praestatur.

XLIII. Tres servi mihi legati sunt, ut eos ma- L. 43.
numitterem, et legatum accipere nolui: nec tamen D. eod.
heredem petitione liberavi. Heres tres illos servos
vendidit, nulla libertatis mentione facta. Unum eorum
emtore manumisit. Reliqui cognitis his, quae testator
praeceperat, cum herede egerunt, et ex sententia iu-
dicis ab eo manumissi sunt. Manumissus emtorem
patronum habere non vult. Ex emto igitur actionem
habet eius nomine, quem manumisisti, qua pretium
et sumtus in erudiendum servum erogatos, nisi im-
modici sint, et omne id, quod interest, consequeris.

XLIV. Ultra duplum enim periculum subire non L. 44.
debet. D. eod.

XLV. Et quando et quomodo pretium minuat, L. 45. pr.
puta, si servus evictus apud emtorem deterior factus D. eod.
sit.

Et si quis servos venditos non in libertatem, sed §. 1.
in servitute vindicet, quomodo emtor ope exceptio-
nis ab eo, qui evincit, sumtus et mercedes consequatur:
quemadmodum et cum aream tibi vendidi, eaque
postea, quam aedificasti, evincitur. Et quomodo, si
emtore non possideat, venditor teneatur: quemadmo-
dum et cum sciens rem alienam vendidit.

Et quomodo is, qui a te manumissus est, eligere §. 2.
possit, utrum tuus, an heredis libertus esse velit, et
quid fiat, si heredem, vel te elegerit.

XLVI. Et de eo, qui rem alienam vendidit, et L. 46.
domino heres extitit. D. eod.

XLVII. Venditor pecunia accepta poenam promi- L. 47.
sit, si rem venditam intra tempus statutum non prae- D. eod.

καὶ δεδωκὼς μέρος ἐτελεύτησεν τῆς ποιῆς βεβαιωθείσης, καὶ οὔτε οἱ κληρονόμοι τὸ λοιπὸν δεδώκασι.

L. 48. D. XIX. 1. *μη'*. 1) *Ἀναγκάζεται^g* ὁ πρῶτος καὶ τοὺς ἕρους καὶ τὰ δικαιώματα δεκνῦναι τοῦ πραθέντος ἀγροῦ.

2) *Καὶ^h* ὅτι ἀγρὸν ἐπώλησά σοι, ὡς εἶχεν αὐτὸν ὁ κληροδότης μου, καὶ παραδέδωκά σοι αὐτόν, μὴ ὑποδείξας τοὺς ἕρους. τί γίνεται, ἀνάγνωθι.

L. 49. pr. D. eod. *μθ'*. *Καὶⁱ* ὅτι εἰς περιγραφὴν τοῦ ἀγοραστοῦ ὁ πρῶτος ὑπέβαλέ τινα μισθούμενον τὸ πραθέν, ὃν καὶ εἰς πενταετίαν ἐνηγγυήσατο. ἐνέχεται τῇ περὶ πράσεως ἀγωγῇ.

§. 1. 1) * *Εἰ^k* καὶ μετὰ ὑπέροθσιν καταβληθῆ τὸ κεφάλαιον, οὐκ ἀπαιτεῖται τόκος. οὐ γὰρ ἐστὶν ὑπὸ ἐνοχλήν, ἀλλ' ὑφφικίω τοῦ δικαστοῦ δίδεται.

2) *Καὶ^l* ὅτι, εἰ καὶ μετὰ ὑπέροθσιν καταβληθῆ τὸ κεφάλαιον, οὐκ ἀπαιτεῖται τόκος.

L. 50. D. eod. *ν'*. *Καὶ^m* περὶ ἀγοραστοῦ πρὸ παραδόσεως ἀπὸ φιλοτιμίας νόμον τῶν τιμῶν ἐλευθερωθέντος, πῶς οὐκ ἀναγκάζεται παραδίδουσι· εἰ δὲ παραδώσῃ, καὶ τὸ τίμημα οὐκ ἀπαιτεῖ, καὶ τοῦ πράγματος ἐκπίπτει.

L. 51. pr. D. eod. *να'*. *Καὶ* περὶ τοῦ, ἐὰν ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἀγοραστής ὑπέροθσιν ποιήσωσι περὶ τὴν παράδοσιν τοῦ οἴνου, μόνος ὁ ἀγοραστής ἐμποδίσαι δοκεῖ.

§. 1. *Καὶ* περὶ τοῦ, ἐὰν δόξῃ, τὸν ἀγοραστήν καταβαλεῖν τῇ ἀρχῇ τοῦ μηνός, καὶ ὁ πρῶτος ἐμποδίσῃ ἐμποδίστως λαβεῖν, τί γίνεται.

L. 52. pr. D. eod. *νβ'*. *Καὶ* ὅτι ἀγρὸν εἰς ἐνέχυρον ἔχων, καὶ τὰς ἀποδείξεις τῶν δημοσίων αὐτοῦ πέπρακίς μοι, ἐπὶ τῷ καταβαλεῖν με τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ κεχρεωστημένα δημοσία. τοῦτον προφάσει τῶν ἤδη καταβληθέντων οἱ τὰ δημοσία μισθώσασθαι πεπρακίς, καὶ ἀνησάμην αὐτόν, καὶ ἔχω κατὰ σοῦ τὴν περὶ τῆς πράσεως ἀγωγὴν εἰς τὸ προκομίσαι τὰς ἀποχάς.

§. 1. *Καὶ* περὶ τοῦ, ἐὰν ὑποκείμενον πρᾶγμα ὑπὸ διατίμησιν παράσῃ τις ἐν προκί τῆς ἰδίας θυγατρὸς, καὶ ἀποθάνῃ, τί γίνεται.

§. 2. *Καὶ* περὶ τοῦ, ἐὰν πωλήσω σοι στρατείαν, ἐπὶ τῷ λαβεῖν σε καὶ τὰ κεχρεωστημένα μοι ἐκ φιλοτιμίας, πῶς ἐκχωρῶ σοι, ὡς ἔχω περὶ τούτου ἀγωγάς.

§. 3. *Καὶ* ὅτι τὸν πρὸ τοῦ πυλῶνός μου παρ' ἐμοῦ γεινόμενον μῶλον συμπεριλαμβάνω τῷ πραθέντι σοι οἴκῳ.

L. 53. pr. D. eod. *νγ'*. *Καὶ* περὶ τοῦ, ἐὰν ἔδοξε λαβεῖν τὸν ἀγοραστήν τὸ μίσθωμα τῆς πραθείσης οἰκίας, ποῖον λαμβάνει.

§. 1. *Καὶ* ὅτι ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ τάφος οὐ φιλάντεται χωρὶς συμφώνον τῷ πρῶτῳ, εἰ μὴ ἄρα δημοσία ὁδὸς εἰς αὐτόν ἔγει.

§. 2. *Καὶ* περὶ τοῦ, ἐὰν ὁ πρῶτος ὑπέξελῃ τὰς οἰκήσεις τῶν οἰκούντων, ἢ τὸν χρόνον τῆς ἐκάστου μισθώσεως, ποίας ὑπέξαιρεῖν δοκεῖ.

L. 54. pr. D. eod. *νδ'*. *Καὶ* περὶ τοῦ, ἐὰν ὁ πρῶτος κελύσῃ τῷ πραθέντι δούλῳ, πρᾶξαι τι, καὶ ἐκ τούτου κλασθῆ, πότε ἐνέχεται ἢ μή.

§. 1. *Καὶ* περὶ τοῦ, εἰ εἴπῃ ὁ πρῶτος, ὀγδοήκοντα πένθος κεχρωσμένους ἐν τῷ ἀγρῷ προστίθεσθαι αὐτῷ, καὶ εἰρεθῶσι πλείους ἢ ὀγδοήκοντα, καὶ ἐξ αὐτῶν τινες τετρομημένοι, τί γίνεται.

L. 55. D. eod. *νε'*. *Καὶ* ὅτι καὶ τὸν παρὰ πολεμίους ὄντα δούλον καλῶς τις πωλεῖ, καὶ ὅταν θυνηθῆ, δίδωσιν αὐτόν.

stitisset: et parte data decessit, poena commissa, nec heredes reliquum rei venditae dederunt.

XLVIII. Debet venditor et fines et instrumenta agri venditi ostendere.

Fundum tibi vendidi ita, uti eum is, cui heres extiti, habuit, eumque finibus non demonstratis tibi tradidi. Lege, quid fiat.

XLIX. Venditor circumscribendi emtoris causa supposuit aliquem, qui rem venditam conduxit, pro quo et in quinquennium fideiussit. Actione ex emto tenetur.

Licet post moram sors soluta sit, usurae non petuntur. Non enim sunt in obligatione, sed officio iudicis praestantur.

Licet post moram sors soluta sit, usurae non petuntur.

L. Si emtor ante traditionem legis beneficio pretio liberatus est, venditor tradere non cogitur: sin autem tradiderit, pretium non petit, et rem amittit.

LI. Si venditor et emtor moram in tradendo vino fecerint, per solum emtorem stetisse videtur.

Et de eo, quid fiat, si convenerit, ut emtor initio mensis solveret, et per venditorem steterit, quominus tempore statuto acciperet.

LII. Cum fundum obligatum haberes, etiam probationes tributorum solutorum mihi vendidisti, ut tributa eius nomine debita solverem. Hunc fundum tributorum iam solutorum nomine publicani distraxerunt, eumque ego emi, et habeo adversus te ex emto actionem, ut apothecae exhibeantur.

Et de eo, quid fiat, si quis rem pignori datam aestimatam in dotem filiae suae dederit, et decesserit.

Et de eo, si militiam tibi vendidero, ut salarium mihi debitum consequeris, quomodo actiones, quas eo nomine habeo, tibi cedam.

Moles ante portam meam a me iactas aedibus tibi venditis comprehendo.

LIII. Et de eo, si convenerit, ut emtor mercedem aedium venditarum acciperet, qualem consequatur.

Sepulcrum in fundo positum citra pactum venditori non servatur, nisi forte iter publicum in illud transit.

Et de eo, si venditor habitationes habitatorum, vel tempus, in quod quisque conduxit, exceperit, quales excipere videatur.

LIV. Et de eo, si venditor servum venditum aliquid facere iusserit, isque ex eo erus fregerit, quando teneatur, vel non teneatur.

Et de eo, quid fiat, si venditor dixerit, octoginta dolia in fundo infossa ei accedere, et plura quam octoginta reperta fuerint, ex eis nonnulla non integra.

LV. Etiam servum, qui apud hostes est, recte quis vendit, et cum potuerit, eum praestat.

g) E Schol. t. ad Basil. XLII. 3. cap. 5. Fabr. T. V. p. 697. h) E Tipucito. i) E Tipucito. k) E Syn. p. 201. habet Fabr. T. II. p. 393. Eadem habet Harm. III. 3. 51. l) E Tipucito. m) E Tipucito L. 50—55, D. h. t. exhibentur.

νς'. 1) * 'Οⁿ) πρώτης κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ τὴν περὶ τοῦ τιμήματος ἀγωγήν κινεῖ. τὴν γὰρ περὶ τοῦ πράγματος ἀγωγήν μετὰ τὴν τοῦ πράγματος^o) παράδοσιν ἔχειν οὐ δύναται.

2) 'Ο πρώτης^p) μετὰ τὴν παράδοσιν τὴν μὲν περὶ τοῦ τιμήματος ἀγωγήν ἔχει, οὐ μὴν τὴν περὶ τοῦ πράγματος.

νζ'. Καὶ^q) ὅτι ἐπώλησέ τις ἀγρόν, ἔχων ἐν αὐτῷ καρποὺς ἀποκειμένους, καὶ συνεφώνησε, τὸν ἀγρόν παραθῆναι νομίμασι ρ'. νομίμας χρεωστῆν ν'. ἐξ ἐτέρου συναλλάγματος. μόνα λαβῶν ν'. λόγῳ τιμήματος καὶ καταλογοσάμενος ἐαντῷ τὰ ἕτερα ν'. τὰ δῆθεν παρ' αὐτοῦ κεχρεωσθημένα, ἐποίησε σύμφωνον, ἐν ᾧ ἀπετάξατο τῇ περὶ τοῦ τιμήματος ἀγωγῇ. καὶ ἀντιγράφει πρὸς ταῦτα ἐκ δεήσεως αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀνάγνωθι. λέγει γὰρ, ὅτι δικαίως ἐπλανήθης, καὶ οὐ μὴ ἰσχύσει τὸ σύμφωνον. καὶ σκόπει τὴν δικαίαν πλάνην, ποταπή ἐστίν, ἣν ἐν τῷ α'. τιτ. τοῦ ε'. βιβ. διέξεισι.

νη'. Καὶ ὅτι ἐπὶ τοῦ περὶ τῶν ἀρραβῶνων συμφῶνον προσωπικῆ μόνον τίκεται ἀγωγή τοῖς συναλλάσσουσι.

νθ'. Καὶ ὅτι ὁ πρώτης μὴ παραδιδὸς τὸ πρᾶγμα ἐπὶ τῷ διαφέροντι ἐνέχεται.

ξ'. 1) * 'Ο^r) ἀγοραστῆς ἀπὸ τοῦ τⁿ) καιροῦ τῆς παραδόσεως τοῦ πράγματος, καὶ^s) τόκους χρεωστῆⁱ τοῦ τιμήματος.

2) Καὶ^{ss}) ὅτι ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῆς παραδόσεως τοῦ πράγματος τόκον χρεωστῆⁱ τοῦ τιμήματος.

ξα'. Καὶ^t) ὅτι ἡ ἐπὶ τῇ πράσει ἀγωγή οὐκ ἐπὶ τῷ ἀνατρέψαι τὸ συνάλλαγμα κινεῖται, ἀλλ' ἐπὶ τῷ βεβαιῶσαι καὶ πληρῶσαι διὰ τῆς τοῦ τιμήματος ἀπειτήσεως.

ξβ'. 1) * 'Οⁿ) πωλῆσας δούλους, καὶ λαβῶν τὸ τίμημα ἐκ τοῦ πεκουλίου αὐτῶν τῶν δούλων, οὐκ ἔδοξε τίμημα λαμβάνειν, ὡς τὰ ἴδια δεξάμενος, καὶ ἔχει ἀκέραιον τὴν τοῦ τιμήματος ἀγωγήν.

2) Καὶ^v) περὶ τοῦ πωλῆσαντος δούλους, καὶ λαβόντος τίμημα ἐκ τοῦ πεκουλίου αὐτῶν, τί γίνεται.

ξγ'. 1) 'Ο^w) ἀγοραστῆς οὐκ ἄλλως ἐνάγει παραδοθῆναι αὐτῷ τὸ πρᾶγμ, εἰ μὴ δώσει τὸ τίμημα· κὰν γὰρ καταβάλῃ τὰ τέλη, οὐ ποιεῖ αὐτὸν τοῦτο δεσπότην.

2) Καὶ^x) περὶ ἀγοραστοῦ μηδέπω εἰσαχθέντος εἰς τὴν τοῦ πράγματος νομὴν, τὰς ἐπὲρ αὐτοῦ συντελείας καταβαλόντος ὡς δῆθεν παραδόσεως ἐπὶ αὐτὸν γενομένης, ὅτι οὐκ ἔστιν ἱκανὸν τοῦτο, δεσπότην αὐτὸν ποιῆσαι. εἰ δὲ κινεῖ κατὰ τοῦ πρώτου, οὐκ εἰσακοσθήσεται, εἰ μὴ τὸ τίμημα καταβάλλει.

ξδ'. 1) * 'Εὰν^y) ὁ πρώτης ἐλάττονα εἶπε τὴν τοῦ ἀγροῦ συντέλειαν, εἴτε εἰδώς, εἴτε ἀγνοῶν, ἐνάγεται παρὰ τοῦ ἀγοραστοῦ εἰς τοσοῦτον, ὅσον ἡμέλλεν ἐλάττονος τὸ πρᾶγμα ἀγοράζειν, εἴπερ ἠπίστατο τὸ μέτρον τῆς συντελείας καὶ μὴ ἠγνόει ὁ ἀγοραστῆς. εἰ δὲ ἐπιστάμενος τὸ μέτρον ἠγόρασεν, οὐδεμίαν ἔχει ἀγωγήν.

2) Καὶ^z) περὶ τοῦ, ἐὰν ὁ πρώτης ἐλάττονα εἶπεν τὴν τοῦ ἀγροῦ συντέλειαν, εἴτε εἰδώς, εἴτε ἀγνοῶν, εἰς τί ἐνάγεται· καὶ εἰ ἠπίστατο τὸ μέτρον ὁ ἀγοραστῆς.

LVI. Venditor adversus emptorem actionem de pretio instituit. Nam in rem actionem post rei traditionem habere non potest. L. 1.
C. IV. 49.

Venditor post traditionem de pretio actionem habet, nec vero in rem actionem.

LVII. Agrum quis vendidit, in quo fructus repositos habebat, et pretium centum aureorum statuit, cum ex alio contractu se quinquaginta debere existimaret. Quinquaginta tantum pretii nomine acceptis, et reliquis quinquaginta ab eo scilicet debitis compensatis pactum iniit, quo actioni de pretio renuntiavit. Et Princeps ad ea ex precibus eius rescribit, quod lege. Ait enim: iusto errore ductus es, nec pactum valebit. Et animadvertite, cuius generis sit iustus error, de quo tit. I. lib. 10. disseritur. L. 2.
C. eod.

LVIII. Ex arrhali pacto personalis duntaxat actio paciscentibus gignitur. L. 3.
C. eod.

LIX. Venditor, qui rem non tradit, in id, quod interest, tenetur. L. 4.
C. eod.

LX. Emtor a tempore traditionis rei, et usuras pretii debet. L. 5.
C. eod.

A tempore traditionis rei usuras pretii debet.

LXI. Venditi actio non ad rescindendum contractum, sed ad firmandum et implendum pretii exactione instituitur. L. 6.
C. eod.

LXII. Qui servos distraxit, ac pretium ex ipsorum servorum peculio solutum accepit, non videtur pretium accepisse, cum suum receperit, et integram pretii actionem habet. L. 7.
C. eod.

Et de eo, quid fiat, si quis servos distraxerit et pretium ex peculio ipsorum consecutus sit.

LXIII. Emtor non aliter agere potest, ut res vendita sibi tradatur, quam si pretium dederit: nam etsi vectigalia solverit, ideo dominus non efficitur. L. 8.
C. eod.

Si emtor in rei possessionem nondum inductus sit, et tributa eius solverit, quasi scilicet traditio ei facta fuerit, hoc non sufficit ad dominum eum reddendum. Quodsi cum venditore agat, non exaudietur, nisi pretium solvat.

LXIV. Si venditor minorem praedii capitationem, sive sciens, sive ignorans dixit, in tantum ab emtore convenitur, quanto rem minoris emturus erat, si capitationis modum scisset, non ignorasset. Si autem modum sciens emit, nullam habet actionem. L. 9.
C. eod.

Et de eo, in quid conveniatur venditor, si minorem praedii capitationem, sive sciens, sive ignorans, dixerit: et si emtor modum sciverit.

n) E Syn. p. 120. habet Fabr. T. II. p. 393. Fere eadem habet Harm. III. 3. 48. o) Harm. μετὰ τὴν τοῦτον παράδοσιν omisisis verbis τοῦ πράγματος. p) E Schol. 12. ad Basil. XIV. I. cap. 12. primum edito, edit. nostrae T. II. p. 94. q) E Tipucito L. 2—4. C. IV. 49. desumptae sunt. r) E Syn. p. 201. habet Fabr. T. II. p. 393. Fere eadem exhibet Harm. III. 3. 49. rr) τοῦ Harm. Syn. omittit. s) καὶ omittit Harm. ss) E Tipucito. t) E Tipucito. u) E Syn. p. 201. habet Fabr. T. II. p. 393. v) E Tipucito. w) E Sch. 12. primum edito ad Basil. XIV. I. cap. 12. edit. nostrae T. II. p. 94. x) E Tipucito. y) E Syn. p. 201. habet Fabr. T. II. p. 393. z) E Tipucito.

L. 10. ξέ'. Καὶ ^{a)} περὶ πρώτου μὴ παραδιδόντος κατὰ και-
C. IV. 49. ρὸν τὸ πρῶγμα.

L. 11. ξς'. Καὶ ὅτι ὁ πρῶτος πρὸ τῆς παραδόσεως δύν-
C. eod. ται ἔλευθερωσαὶ τὸ πρῶτὸν ἀνδράποδον, μετὰ δὲ τὴν
παραδοσιν οὐδαμῶς.

L. 13. ξζ'. Καὶ ὅτι μετὰ τὸ συνάλλαγμα οἱ καρποὶ τῶ
C. eod. ἀγοραστῆ διαφέρουσι, καὶ τὸ τῶν συντελειῶν βάρος
αὐτῶ ἀνήκει. καὶ ὁ πρῶτος τὸ τίμημα μόνον καὶ τοὺς
ἐξ ὑπερθέσεως τόκους ὀφφικίῳ τοῦ δικαστοῦ δύναιται
ἄπαιτεῖν.

L. 14. ξη'. Καὶ τί ὀφείλει ἐπερωτῶν ὁ ἀγοραστῆς τῶν
C. eod. οἰκειῶν περὶ τούτων· τυχὸν παραδοθῆναι αὐτῶ, τοὺς
τοιούτους μὴ εἶναι φρυγῆδας, ὑγιεῖς εἶναι, καὶ μὴ τυγ-
χάνειν ῥεμβάους.

L. 16. ξθ'. Καὶ τί ἄπαιτεῖ μετὰ τὸ πληρωθῆναι τὴν πρῶ-
C. eod. σιν ὁ ἀγοραστῆς· λέγει δέ, ὅτι λαμβάνει τὰς γοιὰς
τῶν θρεμμάτων, ὁ δὲ πρῶτος ἄπαιτεῖ τὰ γενόμενα
καλῆ πίστει δαπανήματα.

L. 17. ο'. * (Ο^b) ἀγοραστῆς ἀδίκως ἀποσπασθεὶς^{c)} ἐξ αὐ-
C. eod. τοῦ τοῦ πρῶτου^{d)} πρῶματος, οὐδεμίαν ἀγωγὴν
ἔχει κατὰ τοῦ πρώτου.

L. 1. οα'. 1) * (Ο^e) μὲν ἐν εἰδήσει ἀλλότριον ἀγοράσας,
C. IV. 51. οὐδέποτε αὐτοῦ γίνεται δεσπότης. ὁ δὲ ἐν ἀγνοίᾳ ἀγο-
ράσας^{f)} αὐτὸς μὲν διὰ χρήσεως κυριεύει, λοιπὸν δὲ ὁ
πεπρακὼς αὐτὸ κατέχεται τῶ δεσπότη.

2) Καὶ^{g)} περὶ τοῦ ἐν εἰδήσει ἀγοράσαντος τὸ
ἀλλότριον ἢ ἐν ἀγνοίᾳ, πότε οὐ γίνεται δεσπότης τοῦ
πρώματος· καὶ πότε αὐτὸς μὲν διὰ χρήσεως κυριεύει,
ὁ δὲ πρῶτος κατέχεται τῶ δεσπότη.

L. 2. οβ'. 1) * (Εάν^{h)}) ὁ ἀνὴρ πωλῆσῃ πρῶγμα τῆ γυναικί
C. eod. διαφέρον, κὰν τὰ μάλιστα κατὰ ἐπάτην ἢ γυνῆ ἢ ἰ)
συναινεύουσα σφραγίσῃ τὸ τῆς ἀγοραστῆς συμβόλαιον,
οὐδὲν ἐντεῦθεν ὑπομένει πρόκριμα, ἀλλὰ λοιπὸν δέεται
ὁ ἀγοραστῆς ἢ τῆς^{k)} διὰ τῆς χρήσεως κυριότητος, ἢ
χρονίᾳ παραγραφῆς.

2) (Ο^l) ὑπογράφων κατὰ πλάνην εἰς τὸ ὄνεικδὸν
τοῦ οἰκειοῦ πρῶματος πωλουμένου παρ' ἄλλου, οὐ
προκριματίζεται.

3) Καὶ^{m)} περὶ ἀνδρὸς πιπράσκοντος πρῶγμα τὸ
τῆ γυναικί διαφέρον, καὶ ἐπογραψάσης καὶ τῆς γυναι-
κός, πῶς οὐ προκριματίζεται ἢ γυνή.

τῆ γυναικί διαφέρον] Μῆⁿ⁾ ὄν προκριμαῖον ἀδια-
τίμητον.

ἢ συναινεύουσα] Εἰ γὰρ συνήμεσεν, ἔρωται ἢ πρῶτος,
εἰ μὴ εἰ προκριμαῖος ἢ ὁ ἀγρός. τυχὸν γὰρ ἠπάτησεν αὐ-
τὴν, ἐπὶ τῶν, ἕτερον εἶναι τὸν γόστῃ, καὶ οὕτως ἐπεσφραγίσεν
ἢ γυνή. [Sch. c. Fabr. II. 395.]

δέεται] Μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου, ἢ τῆν τοῦ ἀνδρὸς
ἀπορίαν.

τῆς διὰ τῆς χρήσεως κυριότητος] Ἐπὶ τῶν κινήτων.
χρονίᾳ παραγραφῆς] Ἐπὶ τῶν ἀκινήτων.

L. 4. ογ'. Καὶⁿⁿ⁾ περὶ τοῦ, ἐν τῆς ὡς ὑπὲρ ἐμοῦ πρῶ-
C. eod. γματα ἐμὰ εἰς καταβολὴν δώσει τῶ δανειστῆ μου,
δύναμαι τὸ χρέος μου προσαγαγὼν τῶ δανειστῆ δικ-
δικῆσαι τὰ ἐμὰ πρῶματα.

LXV. Et de venditore, qui rem iusto tempore
non tradit.

LXVI. Venditor ante traditionem mancipium ven-
ditum manumittere potest, minime vero post tradi-
tionem.

LXVII. Post contractum initum fructus ad em-
torem pertinent, et onus tributorum ad eum spectat.
Venditor pretium solum et usuras ex mora officio
iudicis exigere potest.

LXVIII. Et quid servorum emtor de his stipu-
lari debeat: puta sibi tradi, eos non esse fugitivos,
sanos esse, errone non esse.

LXIX. Et quid post emtionem perfectam emtor
petat: ait autem, eum foetus pecorum consequi, ven-
ditorem autem sumtus bona fide factos exigere.

LXX. Emtor, qui violenter re vendita expulsus
est, nullam adversus venditorem actionem habet.

LXXI. Qui sciens rem alienam emit, nunquam
fit eius dominus. Qui autem ignorans emit, ipse quan-
dem usucapit, verum is, qui rem vendidit, domino
tenetur.

Et de eo, qui rem alienam sciens vel ignorans
emit, quando dominus rei non fiat: et quando ipse
quidem usucapit, venditor autem domino teneatur.

LXXII. Si maritus rem distraxerit, quae uxoris
erat¹⁾, etiamsi per fraudem mulier consenserit²⁾ et
emtionis instrumentum signaverit, nullum inde prae-
iudicium sustinet, sed adhuc emtori opus est³⁾ vel
usucapione⁴⁾, vel longi temporis praescriptione⁵⁾.

Qui per errorem subscribit instrumento venditio-
nis rei suae ab alio venditae, praeciudicium inde non
patitur.

Si maritus rem uxoris vendiderit, et mulier sub-
scripserit, quomodo mulier praeciudicium non patitur.

1) quae uxoris erat] Non dotalem, inaeesti-
matam.

2) consenserit] Nam si consensit, rata est ven-
ditio, nisi fundus dotalis fuerit. Fortasse enim decept
eam, cum diceret, aliam chartam esse, atque ita mulier
signavit.

3) opus est] Soluta matrimonio, vel marito ad
inopiam redacto.

4) usucapione] In rebus mobilibus.

5) longi temporis praescriptione] In rebus
immobilibus.

LXXIII. Si quis pro me res meas in solum
dederit creditori meo, debito meo creditori oblato
res meas vindicare possum.

a) E Tipucito L. 10. II. 13. 14. 16. C. IV. 49. exhibentur. b) E Syn. p. 201. habet Fabr. T. II. p. 393. sq. Eadem habent Harm. III. 3. 53. et Tipucitus, qui incipit καὶ ὅτι. c) Harm. ἀποσπασθέντος. d) Tipucitus post πρῶτου addit αὐτῶ. e) E Syn. p. 202. habet Fabr. T. II. p. 394. Eadem exhibet Harm. III. 3. 22. f) ἀγοράσας omittit Harm. g) E Tipucito. h) E Syn. p. 202. habet Fabr. T. II. p. 394. Eadem habet Harm. III. 3. 54. i) ἢ omittit Harm. k) τῆς omittit Harm. l) E Schol. d. ad Basil. XXII. 1. cap. 85. Fabr. T. III. p. 85. m) E Tipucito. n) Haec scholia omnia sunt in marg. Synopses p. 202., excepto secundo, quod textui suppositum est p. 202. Omnia habet Fabr. in marg. p. 394. T. II. nn) E Tipucito L. 4. 5. C. IV. 51. desumptae sunt.

οδ'. Καὶ περὶ τοῦ, ἂν ὁ πατὴρ τοῦ αὐτεξουσίου παιδὸς πωλήσῃ, κἀκεῖνος μὴ κληρονομήσῃ τὸν πατέρα, μηδὲ ὁ ἀγοραστὴς κυριεύσῃ, ἀνατρέπει τὴν πρᾶσιν ὁ παῖς.

οέ'. 1) (Οσάκις ο) ἀπὸ νόμου, ἢ συμφώνου, ἢ διαθήκης κωλυθῆναι πρᾶγμα ἐκποιήσῃναι, οὔτε ὁ οὐσοῦφρουκτος αὐτοῦ ἐκποιεῖται, οὔτε ὑποτίθεται, οὔτε ἐνεχράζεται, ἢ ἐμφυτεύεται, ἢ δουλεία αὐτῷ ἐπιτίθεται, εἰ μὴ ὁ νόμος ὁ κωλύσας ἐπιτρέψει τινὰ τούτων γενέσθαι.

2) Καὶ ρ) περὶ τοῦ, ὅτι ἐνθα νόμος τὴν ἐκποίησιν τοῦ πράγματος κωλύει, εἴτε ὁ διαθέμενος, εἴτε σύμφωνον τῶν συναλλαττόντων τοῦτο ποιήσῃ, κωλύεσθαι τὴν ἐκποίησιν, καὶ τὴν τῶν ἀνδραπόδων ἐλευθερίαν, καὶ τῆς χρήσεως τὴν παραχώρησιν, ἢ τὴν ὑποθήκην, καὶ τὴν ἐμφύτευσιν, καὶ τὸ εἰς ἐνεχύρον δίδουσθαι.

ος'. 1) * (Ο ρ) κοινωνὸς οὐ καλῶς πωλεῖ τέλειον δλον τὸ πρᾶγμα. δύναται γὰρ ὁ ἕτερος κοινωνὸς, μηδέπω γενομένου δεσπότητος τοῦ ἀγοραστοῦ διὰ χρήσεως ἢ χρονίας παραγραφῆς, κινήσῃ τὴν ἐπὶ τῷ πράγματι ἀγωγὴν.

2) Καὶ ς) ὅτι ὁ κοινωνὸς οὐ καλῶς πωλεῖ τέλειον δλον τὸ πρᾶγμα, καὶ τί δύναται ὁ ἕτερος κοινωνὸς ποιεῖν.

οζ'. * (Ο ς) δημόσιος τὸ ἐπίκοινον πρᾶγμα πωλήσας δεσπότην ἐξ ὀλοκλήρου ποιεῖ τὸν ἀγοραστὴν. κἂν γὰρ τὸ πάντη τ) ἀλλοτρίον πωλήσῃ, ὡς ἐν τοῖς ἰνστιτούτοις ἔγνωσ^{υ)}, δεσπότην μὲν ν) ποιεῖ τὸν ἀγοραστὴν, ἐνάγεται δὲ αὐτὸς παρὰ τοῦ λέγοντος, ἔχειν δίκαιον δεσποτίας ἢ ὑποθήκης ἐπὶ τούτῳ τῷ πράγματι, τετραετίας ἐντὸς δηλονότι^{ω)}. τὸ δὲ περιελθεῖν εἰς τὸν δημόσιον τὸ τίμημα τοῦ προθέντος ἀλλοτρίου πράγματος, οὐ βεβαιοῖ τὴν πρᾶσιν. τότε γὰρ ἔχει τὸ προνόμιον ὁ δημόσιος, ὅτε ἰδικῶς αὐτὸς τὸ πρᾶγμα πωλήσει.

οη'. Καὶ ζ) ὅτι ἕκαστος τὸ ἐπιλαγχάνον ἐαντῷ ἐξ ἀδιαίρετου μέρους, καὶ τῷ κοινωνῷ, καὶ τῷ ἐξωτικῷ δύναται πωλήσει.

οθ'. 1) * (Ο ζ) κοινωνὸς τέλειον μὲν τὸ πρᾶγμα οὐ δύναται ἐκποιεῖν· ἐὰν δὲ ἐκποιήσῃ, ὁ ἕτερος κοινωνὸς τὸ ἴδιον μέρος μόνον ἐκδικεῖ, οὐ μὴν καὶ τὸ τοῦ πεπρακότος, κἂν στρατιώτης εἴη.

2) Καὶ η) ὅτι ὁ κοινωνὸς τέλειον τὸ πρᾶγμα οὐ δύναται ἐκποιεῖν· εἰ δὲ ἐκποιήσῃ, ὁ ἕτερος κοινωνὸς τὸ ἴδιον μέρος μὲν ἐκδικεῖ, οὐ μὴν καὶ τοῦ κοινωνοῦ, κἂν στρατιώτης εἴσιν.

π'. Καὶ θ) ὅτι ὁ μείζων τῶν κέ'. ἐνιαυτῶν πωλήσας τὸ ἐπίκοινον πρᾶγμα ἐξ ὀλοκλήρου, ἐκδικουμένου τοῦ μέρους τῶν κοινωνῶν, κατέχεται τῇ ἐπὶ τῇ πρᾶσει ἀγωγῇ εἰς τὸ διαφέρον.

TITULOS Θ'.

Περὶ πράγματος ὑπὸ διατίμησιν διδομένου τινὲ ἐν πρᾶσει.^{α)}

α'. 1) * (Ο τε^{β)} διαπωλήσῃ τινι ὑπὸ διατί-

LXXIV. Si pater res filii emancipati vendiderit, isque patri non successerit, nec emtor usuceperit, filius venditionem rescindit. L. 5. C. IV. 51.

LXXV. Quoties lege vel conventione, vel testamento prohibetur alienatio, neque ususfructus alienari, nec pignus constitui, vel hypotheca, emphyteusisve contrahi, nec servitus imponi potest, nisi lex, quae prohibuit, horum quid fieri permiserit. L. 7. C. eod.

Si lex rei alienationem inhibeat, sive testator, sive pactio contrahentium hoc fecerit, prohibetur alienatio, et mancipiorum manumissio, et ususfructus concessio, et hypotheca, et hypognori datio.

LXXVI. Socius rem totam prorsus non recte vendit. Nam socius alter, si emtor necdum dominus usucapione vel longi temporis praescriptione factus est, in rem agere potest. L. 1. C. IV. 52.

Socius rem totam prorsus non recte vendit, et quid alter socius facere possit.

LXXVII. Fiscus, qui rem communem distraxit, emtorem in solidum dominum facit. Quamvis enim prorsus rem alienam vendiderit, ut in Institutionibus didicisti, dominum quidem emtorem facit, sed convenitur ipse ab eo, qui ius domini vel hypothecae in illa re habere se dicit, scilicet intra quadriennium. Quod autem rei alienae venditae pretium ad fiscum pervenerit, id venditionem firmam non facit. Tunc enim hoc privilegium fiscus habet, cum ipse specialiter rem distraxit. L. 2. C. eod.

LXXVIII. Portionem ex indiviso sibi competentem et socio, et extraneo vendere quisque potest. L. 3. C. eod.

LXXIX. Socius rem totam alienare non potest: si tamen alienaverit, alter socius partem duntaxat suam vindicat, non etiam venditoris, etiamsi miles sit. L. 4. C. eod.

Socius rem totam alienare non potest: si tamen alienaverit, alter socius partem suam quidem vindicat, non etiam socii, licet miles sit.

LXXX. Maior XXV annis, qui rem communem in solidum vendidit, parte sociorum evicta emti actione in id, quod interest, tenetur. L. 5. C. eod.

TITULUS IX.

De re, quae aestimata ad vendendum alicui data est.

I. Cum res aestimata vendenda alicui datur, lo- L. 1. D. XIX. 3.

ο) E Schol. q. ad Basil. XXXVIII. 9. cap. 3. Fabr. T. V. p. 145. ρ) E Tipucito. q) E Syn. p. 202. habet Fabr. T. II. p. 394. r) E Tipucito. s) E Syn. p. 202. habet Fabr. T. II. p. 394. Fere eadem habet Tipucitus. t) Legendum τὸ πάντη, ut Tipucitus. Syn. τῷ παντί. υ) ὡς ἐν τ. ἰνστι. ἔγνωσ desunt apud Tipuc. v) μὲν Syn. Deest apud Tip. w) ἐπὶ τούτῳ τῷ πράγματι, τετραετίας ἐντὸς δηλονότι Syn. Desunt apud Tipucitum. x) E Tipucito. y) E Syn. p. 152. habet Fabr. T. II. p. 395. z) E Tipucito, qui et L. 5. C. IV. 52. exhibet. a) Hanc inscriptionem habent Tip. et Index tit. Coisl. Syn. ex eaque Fabr.: Περὶ ἀγορασίας καὶ πρᾶσεως ὑπο διατίμησιν γενομένης. b) E Syn. p. 202. habet Fabr. T. II. p. 395.

μησιν πράγμα, χώρα τῇ περὶ τῆς διατιμήσεως συμφωνία, ἥτις ἀρμόζει, ὡς ἀκίς ἀγωγῆς διδομένης ἀμφιβάλλεται τὸ ὄνομα τοῦ συναλλάγματος. πολιτικὸν γὰρ καὶ καλῆ πίστις ὑπῆστι^{α)} συνάλλαγμα. διὸ καὶ πάντα τὰ τῶν καλῆ πίστις ἀγωγῶν ἐνταῦθα τρακταίξεται. ἡ δὲ διατίμησις ποιῆ τὸν κίνδυνον τοῦ λαμβάνοντος, καὶ χρεωστῆ ἀποδοῦναι τὸ πράγμα ἀκέραιον, ἢ τὸ συμφωνηθὲν τμήμα.

2) Καὶ^{δ)} ὅτι ἡ διατίμησις ποιῆ τὸν κίνδυνον τοῦ λαμβάνοντος, καὶ εἰ μὴ δώσει τὸ πράγμα, δίδωσι τὴν διατίμησιν.

τῇ περὶ τῆς διατιμήσεως συμφωνία] Τῇ^{ε)} πραεσχεπίτοις βέβροισι, τῇ λεγομένη ἀστιματορία. εἰ γὰρ καὶ μισθὸς ὠρίσθη, οὐκ ἀμείβεται τὸ τοιοῦτον συνάλλαγμα, οὐδὲ εἰς ἐμίσην ἢ μίσθωσιν πίπτει. [Sch. a. Fabr. II. 396.]

L. 2.
D. XLIX. 3.

β'. Χώρα^{ε)} δὲ τῇ ἀγωγῇ, κἂν μισθὸς δοθῇ.

ΤΙΤΛΟΣ Ι'.

Περὶ^{ε)} ἀγορανόμου παραγγελίας, καὶ περὶ ἀναδοτέου πράγματος, καὶ περὶ ἀναλύσεως πράξεως καὶ ἥττονος τιμῆς διδομένης.

L. I. pr.
D. XXI. 1. θέντων κινήτων τε καὶ ἀκινήτων.

§. 1. 1) * Φησὶ^{ι)} γὰρ, ὀφείλει τὸν πρῶτον προλέγειν τὰ πάθη καὶ τὰ αἷτια τοῦ δούλου, καὶ εἰ φηγῆς ἔστιν, ἢ ἄμβροτος ἔστιν, ἢ ἐνοχῆ ὑπόκειται, ἢ κεφαλικόν τι ἥμαρτεν, ἢ πρὸς ἐπιβουλήν ἐαυτοῦ τι πέπραχεν, ἢ κατῆλθεν εἰς κινήσιον ἐπὶ τῷ θηριομαχῆσαι. ταῦτα δὲ μὴ λέγων, ἢ περὶ τὰ λεγόμενα ψευδόμενος, εἰς τὸ διαφέρειν^{κ)} ὑπόκειται, καὶ λαμβάνει τὸν δούλον. καὶ εἰ τι μετὰ τὸ παραδοθῆναι τῷ ἀγοραστῇ γέγονε χείρων ὁ δούλος ἐκ σπουδῆς τοῦ ἀγοραστοῦ, καὶ τῆς φιλίας αὐτοῦ, καὶ τοῦ φροντιστοῦ· καὶ τὰ μετὰ τὴν πρῶσιν ἐξ αὐτοῦ γεννηθέντα, ἢ δὲ αὐτοῦ προσπορισθέντα, καὶ τὸς προστεθὲν ὡς εἰκός αὐτῷ πιπρασκομένω, καὶ τὸς ἐξ αὐτοῦ ληφθέντας καρπούς^{λ)}. ἀναλαμβάνει δὲ καὶ αὐτὸς τὰς, ὡς εἰκός, παρ' αὐτοῦ δοθείσας προσθήκας.

2) Καὶ^{μ)} ὅτι ὀφείλει ὁ πρῶτος προλέγειν τὰ πάθη καὶ τὰ αἷτια, καὶ εἰ φηγῆς ἢ ἄμβροτος ἔστιν, ἢ ἐνοχῆ ὑπόκειται, ἢ κεφαλικόν τι ἥμαρτεν, ἢ πρὸς ἐπιβουλήν αὐτοῦ πέπραχεν ὁ δούλος. ταῦτα δὲ μὴ λέγων, ἢ περὶ τὰ λεγόμενα ψευδόμενος εἰς τὸ διαφέρειν ὑπόκειται, καὶ λαμβάνει τὸν δούλον, καὶ εἰ τι προσπορισθῆ αὐτῷ, ἢ ἐκαρπίσθη μετὰ τὴν παράδοσιν, ἢ χείρων αὐτὸς ὁ δούλος γέγονεν ἐκ σπουδῆς τοῦ ἀγοραστοῦ καὶ τῆς φιλίας αὐτοῦ.

εἰς κινήσιον] Παραδόθη^{ν)} τῷ θεάτρῳ εἰς τὸ θηριομαχῆσαι. [Sch. a. Fabr. II. 405.]

ἐκ σπουδῆς τοῦ ἀγοραστοῦ] Ὡσαύτως^{ο)} διγ. κγ'. tit. α'. τοῦ βιβ. κα'. φησὶν· ἐπιγνώσκει τῷ πρῶτῳ ὁ ἀγοραστής ἀναστρέφον, καὶ εἰ τι χείρονα τὸν δούλον ἐποίησε κατὰ ψυχὴν ἢ σῶμα, τυχὸν ἀισχροσυνηθέντα ἢ φηγάδα γενόμενον τῇ ἐπαχθείᾳ τοῦ ἀγοραστοῦ. εἰ δὲ τὸν δούλον ἀποδῶ ἔξωθεν

cus est conventioni de aestimato¹⁾, quae competit, quoties data actione de nomine contractus ambigitur. Nam civilis et bonae fidei contractus subest. Quamobrem et omnia, quae in bonae fidei iudiciis, hic tractantur. Aestimatio autem periculum facit accipientis, isque rem integram reddere debet, vel aestimationem, de qua convenit.

Aestimatio periculum facit accipientis, et si rem non praestet, dat aestimationem.

conventioni de aestimato] Videlicet praescriptis verbis, quae aestimatoria dicitur. Quamvis enim merces constituta sit, non tamen huiusmodi contractus mutatur, nec in emtionem aut locationem cadit.

II. Locus vero actioni est, quamvis merces data sit.

TITULUS X.

De Edicto Aedilicio, et de re redhibenda, et de rescindenda venditione et minori pretio dato.

I. Tractat hic titulus de rebus tam mobilibus, quam immobilibus venditis.

Dicit enim, debere venditorem praedicere morbos et vitia servi, et num fugitivus errove sit, noxave solutus non sit, vel capitale quid admiserit, vel mortis sibi consciscendae causa quid fecerit, vel in arenam¹⁾ descenderit, ut cum bestiis depugnaret. Qui haec non pronuntiat, vel in pronuntiatibus mentitur, obligatur in id, quod interest, et servum recipit. Si quid autem post factam emtori traditionem deterior emtoris opera²⁾, familiae, procuratorisve eius factus servus erit, sive quae ex eo post venditionem nata, vel acquisita per eum fuerint, et si quid ei vendito accesserit, et fructus ex eo perceptos restituit. Recipit autem et ipse, quae forte ab ipso accessiones³⁾ praestitae sunt.

Venditor morbos et vitia praedicere debet, et num fugitivus errove sit, noxave solutus non sit, vel capitale quid admiserit, vel mortis sibi consciscendae causa servus quid fecerit. Qui haec non pronuntiat, vel in pronuntiatibus mentitur, in id, quod interest, tenetur, et servum recipit, et quod per eum acquisitum, vel post traditionem fructuum nomine perceptum est, et si servus emtoris opera et familiae eius deterior factus sit.

1) in arenam] Theatro traditus fuerit, ut cum bestiis depugnaret.

2) emtoris opera] Item dig. 23. tit. 1. lib. 21. ait: Emtor, cum redhibet venditori, praestat, si mancipium sive corpore, sive animo deterius fecerit, puta si stupratum sit, aut saevitia emtoris fugitivum factum sit. Quodsi servum reddiderit sine iudicio, reliqua autem,

c) Lege ὑπῆστι. Syn. ὑπῆστι. d) E Tipucito. e) Hoc scholium est e Syn. p. 202. f) E Tipucito. g) Haec inscriptio est e Tip. Similem exhibet Index tit. Coisl. Syn. ex eaque Fabrotus hanc habet: Περὶ ἀναλύσεως πράξεως, καὶ ἐκ ποίων παθῶν καὶ αἰτιῶν ἀναστρέφεται τὸ πρῶτον ἀνδράποδον ἢ ἕτερον ζῶον, ἢ μειοῦται ἢ τούτου τιμῆ· καὶ ὅτι ἢ μὲν τὸ πρῶτον ἀναστρέφουσα ἀγωγή εἰσὼ ἐξ μηνῶν κινεῖται, ἢ δὲ μειοῦσα τὸ κλημα ἐντὸς ἐνιαυτοῦ· καὶ ὅτι δὲ ὑπερθεματισμοῦ ἀναλείπει ἢ πρῶτος· καὶ ὅτι περὶ νόσον προφανοῦς ὁ πρῶτος οὐκ εὐθύνεται. h) E Syn. p. 203. habet Fabr. T. II. p. 396. i) E Syn. I. l. habet Fabr. I. l. k) Syn. in marg. εἰς δ' ἐξημῶσθη ὁ ἀγοραστής. l) In marg. Syn. additur ἀναδοῦναι. m) E Tipucito. n) Hoc schol. est e Syn. p. 203. o) Hoc scholium in Synopsi edita non extat. E Mss. hoc habet Labbaeus Obs. in Syn. p. 53.